

КЛАСИЧНИЙ
ПРИВАТНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ

ISSN 1992-5786

Педагогіка формування
творчої особистості у вищій
і загальноосвітній школах

Збірник наукових праць

Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах

2020 р., № 68, Т. 1

Збірник наукових праць

Головний редактор:
Сущенко А. – доктор педагогічних наук, професор
Заступник головного редактора:
Сущенко Л. – доктор педагогічних наук, доцент

Редакційна колегія:
Захаріна Є. – доктор педагогічних наук, професор;
Іваницький О. – доктор педагогічних наук, професор;
Кочарян А. – кандидат педагогічних наук, доцент;
Пагута М. – кандидат педагогічних наук, доцент;
Сущенко Т. – доктор педагогічних наук, професор;
Даріуш Скальський – доктор педагогічних наук
(Республіка Польща).

Технічний редактор: Н. Куансцова
Дизайнер обкладинки: А. Юдашкіна

Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній
школах : зб. наук. пр. / [редкол.: А.В. Сущенко (голов. ред.) та ін.].
Запоріжжя : КПУ, 2020. Вип. 68. 252 с. Т. 1.

виходить шість разів на рік

Сайт видання:

www.pedagogy-journal.kpu.zp.ua

Засновник:
Класичний приватний університет
Свідоцтво Міністерства юстиції України
про державну реєстрацію
друкованого засобу масової інформації
Серія КВ № 15844-4316Р від 16.10.2009 р.

Видавництво і друкарня –
Видавничий дім «Гельветика»
73021, м. Херсон, вул. Паровозна, 46-а
Телефони: +38 (0552) 39-95-80, +38 (095) 934-48-28,
+38 (097) 723-06-08
E-mail: mailbox@helvetica.com.ua
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи
ДК № 6424 від 04.10.2018 р.

*Входить до Переліку фахових видань,
в яких можуть публікуватися результати
дисертаційних робіт на здобуття наукових
ступенів доктора і кандидата наук з педагогічних
наук, на підставі Наказу МОН України
від 29.12.2014 № 1528 (Додаток 11).*

*Журнал включено до міжнародної
наукометричної бази Index Copernicus International
(Республіка Польща)*

Видання рекомендовано до друку
та поширення через мережу Internet
Вченою радою
Класичного приватного університету
(протокол № 5 від 26.02.2020 р.)

Усі права захищені.
Повний або частковий передрук і переклади дозволено
лише за згодою автора і редакції.
При передрукуванні посилання на збірник наукових праць
«Педагогіка формування творчої особистості
у вищій і загальноосвітній школах»
обов'язкове.

Редакція не обов'язково поділяє думку автора
і не відповідає за фактичні помилки,
яких він припустився.

Адреса редакції:
Класичний приватний університет
69002, м. Запоріжжя, вул. Жуковського, 70Б.
Телефон/факс: +38 098 24 61 364.

Здано до набору 03.02.2020.
Підписано до друку 28.02.2020.
Формат 60×84/8. Цифровий друк. Наклад 150 пр.

<i>Л. Д. Банкул</i> ОРГАНІЗАЦІЙНО-МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ РОБОТИ НАД АКОМПАНеМЕНТОМ ПІСЕНЬ ШКІЛЬНОГО РЕПЕРТУАРУ.....	204
<i>О. В. Барабаш</i> СУЧАСНІСТЬ ТА ОСВІТА ДЛЯ ДОРОСЛИХ ІЗ ПОЗИЦІЇ ПЕДАГОГІКИ ТА АНДРАГОГІКИ.....	208
<i>О. V. Bryntseva</i> FOREIGN LANGUAGES AS MEANS OF STUDENTS' PROFESSIONAL MOBILITY DEVELOPMENT.....	212
<i>В. Д. Волошин</i> МЕТОДОЛОГІЧНІ ПІДХОДИ ЩОДО ДОСЛІДЖЕННЯ ПРОБЛЕМ ВИКЛАДАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН БЛОКУ ВІЙСЬКОВОЇ ПІДГОТОВКИ ТА ПІДГОТОВКИ З ОСОБИСТОЇ БЕЗПЕКИ.....	217
<i>О. В. Голуб</i> ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ АКТИВІЗАЦІЇ ПІЗНАВАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СТУДЕНТІВ У ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ ІСТОРІЇ ПЕДАГОГІКИ.....	221
<i>Л. В. Гончар</i> АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ФОРМУВАННЯ КУЛЬТУРИ ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ МАЙБУТНІХ МЕНЕДЖЕРІВ В ОСВІТНЬОМУ СЕРЕДОВИЩІ УНІВЕРСИТЕТУ.....	226
<i>Г. В. Горшкова</i> СУЧАСНИЙ СТАН ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІВ-ЛОГОПЕДІВ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ ЩОДО ЗАСТОСУВАННЯ АДАПТОВАНИХ ФІЗИЧНИХ ВПРАВ.....	231
<i>М. В. Гриньова</i> СФОРМОВАНИСТЬ ЗДАТНОСТІ ДО ПРОФЕСІЙНОЇ ВЗАЄМОДІЇ В МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ ЯК НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНА ПРОБЛЕМА.....	236
<i>Н. В. Дегтярьова, Ю. О. Руденко, Г. О. Вернидуб</i> ФОРМУВАННЯ ВМІННЯ У МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІВ ПРАЦЮВАТИ НАД НАУКОВИМ ТЕКСТОМ.....	240
<i>О. С. Дудукалова</i> ПЕРЕВІРКА ДІЄВОСТІ МОДЕЛІ ФОРМУВАННЯ ГОТОВНОСТІ МАЙБУТНІХ ІНЖЕНЕРІВ-ПЕДАГОГІВ ЕКОНОМІЧНОГО ПРОФІЛЮ ДО ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ.....	244
<i>М. В. Елькін</i> МЕТОД ПРОЕКТІВ У ФАХОВІЙ ПІДГОТОВЦІ ВЧИТЕЛІВ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ.....	249

УДК 378

DOI <https://doi.org/10.32840/1992-5786.2020.68-1.47>**Г. В. Горшкова**аспірантка кафедри фізичної культури і спорту
Запорізького національного університету

СУЧАСНИЙ СТАН ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІВ-ЛОГОПЕДІВ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ ЩОДО ЗАСТОСУВАННЯ АДАПТОВАНИХ ФІЗИЧНИХ ВПРАВ

Статтю присвячено вивченню сучасного стану професійної підготовки майбутніх вчителів-логопедів у закладах вищої освіти України щодо застосування адаптованих фізичних вправ. Визначено поняття «професійна підготовка», «вчитель-логопед», «адаптовані фізичні вправи». На основі думок вчених і документальної бази проаналізовано сучасні вимоги до сучасної професійної підготовки майбутніх вчителів-логопедів України, що збігаються з європейськими і світовими тенденціями. Проаналізовано освітні програми та навчальні плани спеціальності 016 Спеціальна освіта закладів вищої освіти України та проведено пілотне анкетування студентів, викладачів та вчителів-логопедів закладів освіти України. Питання пілотного анкетування ґрунтувались на Стандартах освіти для бакалаврів і магістрів, але для кожної категорії респондентів були запропоновані два спеціальні питання для дисертаційного дослідження щодо володіння знаннями про важливість фізичних вправ як складника корекційної роботи з особами з порушеннями мовлення та володіння знаннями про застосування адаптованих фізичних вправ (спеціальних комплексів вправ за віком) під час корекційної роботи з дітьми із порушеннями мовлення. У результаті з'ясовано, що на час дослідження всі категорії респондентів мають низький рівень знань із застосування адаптованих фізичних вправ. У навчальних планах закладів вищої освіти окремої дисципліни чи дисциплін, орієнтованих на застосування адаптованих фізичних вправ майбутніми вчителями-логопедами нами не виявлено. У зв'язку з цим досвіду професійної підготовки щодо застосування адаптованих фізичних вправ у закладах вищої освіти України на момент нашого дослідження нами не виявлено. Розробка організаційно-методичного забезпечення, впровадження окремої дисципліни або дисциплін, орієнтованих на застосування адаптованих фізичних вправ, накопичення досвіду і можливість надання його закладам вищої освіти для підвищення якості професійної підготовки майбутніх вчителів-логопедів та подальша розробка зазначеної теми є перспективним напрямом у дослідженнях науковців.

Ключові слова: адаптовані фізичні вправи, вчителі-логопеди, професійна підготовка.

Постановка проблеми. Сучасний соціально-економічний розвиток України вбачає постійне підвищення якості професійної підготовки студентів у закладах вищої освіти (далі – ЗВО). Шляхи підвищення рівня професійної підготовки є постійним завданням для галузі освіти країни, яка ґрунтується на компетентнісному підході. Професійна підготовка має бути орієнтована на особистісний розвиток і творчу самореалізацію кожного студента, кожної особистості для повноцінної інтеграції в європейський та світовий простір. погоджуємось із думкою вчених, що сучасна професійна підготовка виступає засобом соціалізації як гармонізації відносин людини з природосоціальним світом, опанування сучасної картини світу, розвитку національної самосвідомості людини, створення умов для набуття людиною широкої базової освіти, яка дозволяє швидко адаптуватися в соціумі, професіоналізації як набуття професійної компетентності фахівця, оволодіння фундаментальними, прикладними знаннями, високою культурою організації та реалізації професійної діяльності, самореалізації як

набуття людиною вмінь продуктивної життєдіяльності, самовдосконалення [1, с. 50].

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Різні аспекти професійної підготовки майбутніх вчителів-логопедів досліджували М.К. Шеремет, С.П. Миронова, Н.М. Назарова, Л.І. Фомінова, А.Г. Шевцова, Н.Г. Пахомова, Ю.В. Пінчук, В.В. Тарасун, Л.М. Томіч, Н.В. Савінова, Н.В. Федорова, Н.М. Сінопальнікова, В.І. Лозова, Г.В. Троцько, І.В. Самойлова, М.П. Васильєва; застосування фізичних вправ під час корекції порушень мовлення висвітлені в роботах науковців різних країн: порушення артикуляційної моторики – М.А. Савченко, Л.О. Федорович, Н.Г. Пахомової, С.Ю. Коноплястої, Є.Ф. Собонович; застосування артикуляційних та дихальних вправ – Ю.В. Рібуцун, В.В. Тищенко, прийоми масажу – О.П. Архіпова, Л.І. Белякова, О.О. Дякова, О.В. Новікова; Н.С. Гаврилова систематизувала та визначила правила організації та проведення корекційної роботи з урахуванням причин виникнення цих порушень у дітей, місця та обсягу їхньої локалізації, типу порушення артикуляційної моторики;

Н. Казинс, В. Фрай (США) запропонували застосування сміхотерапії у діяльності логопедів.

На основі аналізу джерельної бази визначено, що в Україні досить високий рівень підготовки майбутніх вчителів-логопедів, але професійній підготовці майбутніх вчителів-логопедів щодо застосування адаптованих фізичних вправ уваги не приділялось.

Мета статті. Головна мета цієї роботи – вивчення сучасного стану професійної підготовки майбутніх вчителів-логопедів у ЗВО України щодо застосування адаптованих фізичних вправ.

Виклад основного матеріалу. Складність і багатогранність освітньої діяльності в умовах інклюзивної освіти вимагає від майбутнього вчителя-логопеда інтегративних медико-психологічних і педагогічних знань та вмінь аналізувати патологічні явища психофізичного розвитку, психолого-педагогічні особливості психічного і мовленнєвого розвитку. У зв'язку з цим виникає необхідність формування нової генерації майбутніх вчителів-логопедів, які мають професійну підготовку щодо застосування адаптованих фізичних вправ.

У статті вважаємо за потрібне розглянути поняття «професійна підготовка», «вчитель-логопед», «адаптовані фізичні вправи».

В Енциклопедії професійної освіти поняття «професійна підготовка» тлумачиться як сукупність спеціальних знань, вмінь і навичок, якостей, трудового досвіду й норм поведінки, що забезпечує можливість успішної роботи з певної професії [19, с. 390]. На підставі теоретичного аналізу наукової літератури нами зроблено висновки: а) *вчитель-логопед* – це спеціаліст, який: зробив своєю професією науку про порушення розвитку мовлення, його подолання і запобігання йому засобами спеціального корекційного навчання і виховання, методами та прийомами розвитку і корекції; досконало володіє фахом, має високу кваліфікацію, глибокі знання з цієї галузі науки, постійно самовдосконалюється, використовує у своїй діяльності новітні розробки, методики, технології тощо; б) *«адаптовані фізичні вправи у професійній діяльності вчителя-логопеда»* – пристосовані фізичні вправи для подолання порушення мовлення дитини з урахуванням віку дитини, етіології та стану порушення мовлення; укріплення організму дитини як системи загалом, так і окремої групи м'язів, які використовують як додатковий складник для підвищення ефективності корекційної роботи до повного усунення порушення мовлення або значного поліпшення стану цього порушення.

Ми погоджуємось з Н.Г. Пахомовою та Н.О. Карпенко, які зазначають, що компетентнісний підхід у сучасній професійній підготовці майбутнього вчителя-логопеда є провідним у ЗВО

[7, с. 23–27; 10, с. 79–86]. У Стандарті вищої освіти спеціальності 016 Спеціальна освіта для бакалаврів [15] та у Стандарті вищої освіти спеціальності 016 Спеціальна освіта для магістрів [16] визначено компетентності майбутніх вчителів-логопедів: інтегральні, загальні (особистісні, соціальні, інструментальні) для обох рівнів освіти, а також професійні (спеціальні фахові) для бакалаврів та спеціальні (професійні) для магістрів. На думку Н.В. Федорової, сучасні науковці розглядають професійну компетентність педагога як сукупність трьох складових компонентів – предметно-технологічного, психолого-педагогічного, загальнокультурного [18, с. 101]. Ю.В. Пінчук зазначає, що мета професійної підготовки майбутніх вчителів-логопедів полягає в тому, щоб підготувати фахівця, який має зацікавленість та позитивне ставлення до логопедичної діяльності, здатний забезпечити організаційну, змістову, методичну складову частину логопедичного сегменту в єдиному освітньому просторі навчального закладу, об'єднувати зусилля та взаємодію дорослих щодо максимального розвитку дітей, діагностувати і долати мовленнєві порушення та здійснювати їх профілактику, проводити просвітницьку роботу [12, с. 41–44]. Також ми поділяємо думку Н.В. Федорової, що фахова підготовка вчителів-логопедів повинна мати дві складові частини: універсальну, яка не залежить від напрямку підготовки та передбачає формування професійно-особистісних якостей вчителів-логопедів, які притаманні працівникам педагогічної галузі, та специфічну, що зумовлена особливостями професії вчителів-логопедів ранньої діагностики та корекції та полягає у формуванні компетентностей у галузі спеціальної освіти [18, с.105]. Для ефективної підготовки майбутніх вчителів-логопедів І.В. Самойловою та М.П. Васильскою визначено склад ключових якостей: організованість, підприємливість, діловитість, соціально-професійна мобільність; готовність і здатність до швидкої зміни професії (перекваліфікації), адаптація до нових соціально-економічних умов, комунікативність і здатність до кооперації, креативність, естетична чутливість, вправність рук, розвинутий сенсомоторний апарат [13, с. 44; 2, с. 293–300], які потрібно формувати та виховувати під час професійної підготовки майбутніх вчителів-логопедів у ЗВО. Н.М. Сінопальнікова зазначає, що професійно-педагогічна підготовка вчителя-логопеда – це цілеспрямований керований процес, який забезпечує формування професійної компетентності та особистісно значущих якостей, необхідних для здійснення логопедичної діяльності [14, с. 25]. Н.Г. Пахомова вказує на системність у підготовці майбутніх вчителів-логопедів та інтеграцію медико-психологічної та педагогічної складових частин професійної підготовки майбутніх

вчителів-логопедів [11, с. 193]. В умовах розвитку інклюзивної освіти в Україні, О.В. Мартинчук пропонує стратегічні орієнтири удосконалення фахової підготовки вчителів-логопедів до професійної діяльності в умовах інклюзивного навчання. *Перший стратегічний орієнтир* – виокремлення методологічних підходів до фахової підготовки майбутніх вчителів-логопедів для роботи в умовах інклюзивного навчання з урахуванням соціокультурних факторів, явищ і процесів, які безпосередньо впливають на вибір стратегії освіти. *Другий стратегічний орієнтир* – концептуальне обґрунтування процесу підготовки майбутніх вчителів-логопедів до фахової діяльності в умовах інклюзивного навчання на основі компетентнісного підходу [9, с. 227–230].

Згідно із законами України «Про освіту» [5] та «Про вищу освіту» [6], майбутніх вчителів-логопедів готують на очній (денній і вечірній), заочній (дистанційній) формах здобуття освіти за відповідними освітніми програмами на першому (бакалаврському) та другому (магістерському) рівнях освіти. Впровадження і застосування в освітньому процесі ЗВО кредитно-модульної системи навчання сприяє вирішенню проблеми якості професійної підготовки майбутнього вчителя-логопеда. Зазначені умови в Україні відповідають світовим. В Україні загальний обсяг освітньої програми для бакалаврів спеціальності 016 спеціальна освіта містить 240 кредитів та розрахований на 4 курси навчання, а для магістрів – 90 кредитів і розрахований на 2 курси навчання. Кількість кредитів для першого рівня освіти в закладах вищої освіти України, Росії і Казахстану збігається, на другому – відрізняються в зазначених країнах. Є суттєва різниця в кількості кредитів для обох рівнів освіти у ЗВО України з університетами США, Канади, Австралії, Великобританії. Відповідно до Закону «Про освіту» [5], освітні програми розробляються закладами освіти, науковими установами, іншими суб'єктами освітньої діяльності та затверджуються відповідно до цього Закону та спеціальних законів. Основою для розробки освітньої програми є Стандарт освіти відповідного рівня. Освітні програми спеціальності 016 Спеціальна освіта містять у своїй структурі частину з вивчення загальних дисциплін та частину з вивчення спеціальних дисциплін, інваріативну та варіативну частину, вимоги до осіб, які можуть розпочати навчання за програмою, перелік освітніх компонентів та їх логічну послідовність, загальне навантаження та очікувані результати навчання здобувачів освіти та освітні компоненти для вільного вибору здобувачів освіти, що також відповідає європейським та світовим тенденціям.

На час дослідження майже 20 ЗВО України готують майбутніх вчителів-логопедів галузі освіти спеціальності 016 Спеціальна освіта, їх

кількість постійно збільшується у зв'язку з потребою суспільства та впровадженням інклюзивної освіти. Нами були розглянуті освітньо-професійні програми підготовки здобувачів першого (бакалаврського) рівня та другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності 016 Спеціальна освіта Комунального закладу «Хортицька національна навчально-реабілітаційна академія» [8], Ужгородського національного університету [17], Дрогобицького державного педагогічного університету [4] та ін. Ми дійшли висновку, що на час нашого дослідження окремої дисципліни або дисциплін, орієнтованих на застосування адаптованих фізичних вправ майбутніми вчителями-логопедами у ЗВО України під час підготовки здобувачів першого (бакалаврського) рівня та другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності 016 Спеціальна освіта, нами не виявлено.

Для дослідження сучасного стану професійної підготовки майбутніх вчителів-логопедів щодо застосування адаптованих фізичних вправ у 2018–2019 навчальному році було проведено пілотне анкетування 232 студентів (майбутніх вчителів-логопедів) третього та четвертого курсів бакалаврату і студентів першого курсу магістратури спеціальності 016 Спеціальна освіта на базі державного закладу «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка» (71 студент), Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара (45 студентів), комунального закладу вищої освіти «Хортицька національна навчально-реабілітаційна академія» (57 студентів), державного вищого навчального закладу «Ужгородський національний університет» (9 студентів), Запорізького національного технічного університету (50 студентів), яким було запропоновано відповісти на 15 запитань. У 2019–2020 навчальному році до пілотного анкетування запрошено 30 викладачів спеціальності 016 Спеціальна освіта державного закладу «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка», комунального закладу вищої освіти «Хортицька національна навчально-реабілітаційна академія», Запорізького національного технічного університету (з 2019 року – національний університет «Запорізька політехніка»), яким було запропоновано відповісти на 12 запитань та висловити свою думку щодо цих питань. Також опитано 35 вчителів-логопедів м. Запоріжжя і 21 фахівець з інших міст України, яким було запропоновано відповісти також на 12 запитань та висловити свою думку з теми анкетування. Запропоновані запитання для пілотного анкетування ґрунтувались на Стандартах спеціальності 016 Спеціальна освіта, але два питання для кожної категорії опитуваних стосувались нашого дослідження. На пропозицію висловити свою думку щодо кожного запитання анкетування, респонденти не надали відповідей.

Аналізуючи відповіді опитуваних, можна дійти висновку, що: студенти, майбутні вчителі-логопеди, загалом мають достатній рівень підготовки у ЗВО України, але не завжди критично оцінюють свої можливості; викладачі позитивно оцінюють контингент сучасних студентів та їх потенціал, ЗВО мають достатнє забезпечення для повноцінної підготовки майбутніх вчителів-логопедів, яке необхідно постійно вдосконалювати за вимогами часу і суспільства, але відсутнє організаційно-методичне забезпечення щодо застосування адаптованих фізичних вправ; вчителі-логопеди закладів освіти мають достатній рівень професійної підготовки і арсенал засобів корекції мовлення, але фахівці потребують фінансової підтримки з боку держави для можливості постійного оновлення і вдосконалення цих засобів, тому що кількість дітей із порушеннями мовлення збільшується, а самі порушення ускладнюються.

Відповіді всіх категорій опитаних щодо володіння знаннями про важливість фізичних вправ як складника корекційної роботи з особами з порушеннями мовлення були в більшості відповідей позитивними. На питання, яке нас цікавило найбільше, щодо володіння всіма категоріями опитаних знаннями про застосування адаптованих фізичних вправ (спеціальні комплекси вправ за віком) під час корекційної роботи з дітьми із порушеннями мовлення, відповіді розподілені таким чином: а) студенти володіють такими знаннями – 6,36%, частково володіють – 81,4%, вагаються відповісти – 10,02%, не володіють знаннями – 2,22%; викладачі володіють такими знаннями – 0%, частково володіють – 26,2%, вагаються відповісти – 32,13%, не володіють знаннями – 41,67%; вчителі-логопеди володіють такими знаннями – 0%, частково володіють – 18,65%, вагаються відповісти – 11,5%, не володіють знаннями – 69,85%. Під час спілкування зі студентами після анкетування з'ясувалось, що вони поплутали поняття «адаптивні фізичні вправи» та «адаптовані фізичні вправи», термін «адаптовані» здався знайомим і вони відповідали позитивно на питання. Коли після анкетування їм було роз'яснено значення дефініції «адаптовані фізичні вправи», опитувані зрозуміли, що неправильно відповідали на запитання. Отже, всі категорії респондентів мають низький рівень знань із застосування адаптованих фізичних вправ, що засвідчує доцільність нашого дослідження з цього питання та є підґрунтям для подальшої роботи в цьому напрямі.

Висновки і пропозиції. Україна має достатню кількість ЗВО для підготовки фахівців спеціальності 016 Спеціальна освіта, які забезпечені кваліфікованими науково-педагогічними кадрами та якісними освітніми програмами, але останні потребують постійного вдосконалення у зв'язку з вимогами часу та суспільства. Розробка

організаційно-методичного забезпечення, впровадження окремої дисципліни або дисциплін, орієнтованих на застосування адаптованих фізичних вправ, накопичення досвіду і можливість надання цього досвіду ЗВО для підвищення якості підготовки майбутніх вчителів-логопедів та подальша розробка зазначеної теми є перспективним напрямом у дослідженнях науковців.

Список використаної літератури:

1. Бальхін Г.А. Управление развитием образования: организационно-экономический аспект. Москва : Экономика, 2003. 427 с.
2. Васильєва М.П. Теоретичні основи деонтологічної підготовки педагога : дис. ... д-ра пед. наук : 13.00.04. Харків : ХДПУ ім. Г.С. Сковороди, 2003. 432 с.
3. Гончаренко С.У. Український педагогічний словник. Київ : Либідь, 1997. 376 с.
4. Дрогобицький державний педагогічний університет. URL: <http://dsru.edu.ua> (дата звернення: 23.11.2018).
5. Закон України «Про освіту». URL: mon.gov.ua (дата звернення: 15.01.2019).
6. Закон України «Про вищу освіту». URL: <https://zakon.help/law/1558-VII/edition01.01.2019/> (дата звернення: 10.01.2020).
7. Карпенко Н.О. Застосування інноваційних методів навчання для розвитку комунікативної компетентності майбутніх вчителів-логопедів. *Проблеми сучасної педагогічної освіти. Педагогіка і психологія*. 2012. Вип. 37(2). С. 23–27.
8. Комуніальний заклад «Хортицька національна навчально-реабілітаційна академія. URL: <https://khnnra.edu.ua> (дата звернення: 22.11.2018).
9. Мартинчук О.В. Стратегічні орієнтири удосконалення фахової підготовки вчителів-логопедів до професійної діяльності в умовах інклюзивного навчання. *Актуальні питання корекційної освіти*. 2014. Вип. 4. С. 225–234.
10. Пахомова Н.Г. Характеристика теоретико-когнітивної основи інтеграції медико-психологічної і педагогічної складових професійної підготовки вчителів-логопедів. *Вісник Луцького національного університету імені Тараса Шевченка. Педагогічні науки*. 2014. № 2. С. 79–86.
11. Пахомова Н.Г. Системність як методологічна основа професійної підготовки вчителя-логопеда. *Науковий часопис НПУ імені М.П. Драгоманова. Серія 19 : Корекційна педагогіка та спеціальна психологія*. 2011. Випуск 18. С. 191–195.
12. Пінчук Ю.В. Готовність студентів-логопедів до професійної діяльності. *Дефектологія*. 2004. № 3. С. 41–44.